

Juliusz Kossak

Malarstwo Juliusza Kossaka (1824–1899) zajmuje w umysłach i sercach Polaków miejsce analogiczne do utworów literackich Henryka Sienkiewicza. Stanowi barwną opowieść o historii narodu, o czasach jego świetności, o jego obyczajach i kulturze, a także o pięknie polskiej ziemi. Historyczno-rodzajowe obrazy artysty, wskrzeszające zwycięskie przewagi polskiego rycerstwa, sławiące bohaterstwo powstańców listopadowych i styczniowych, roztaczające wizje dostatniej i szczęśliwej Rzeczypospolitej – po dziś dzień oddziałują na wyobraźnię i kształtują naszą wizję przeszłości ojczyzny. W latach niewoli twórczość Kossaka krzepiła serca rodaków, utrzymywała narodową świadomość, budziła niepodległościowe aspiracje, słowem – była immanencją patriotyzmu. Artysta posługiwał się głównie akwarelą, w której osiągnął niezrównane mistrzostwo. Technika ta, w odróżnieniu od wielkoformatowego, koturnowego malarstwa olejnego, czyniła jego twórczość bardziej dostępną i swojską.

Juliusz Kossak należał, podobnie jak Jan Matejko, do inicjatorów utworzenia Muzeum Narodowego w Krakowie. Przez wiele lat był członkiem Komitetu Wykonawczego, stanowiącego rodzaj zarządu nowo powstałej instytucji. Dla Muzeum wykonał jeden z najpiękniejszych swych obrazów – *Stadninę na Podolu* (1886), która zapoczątkowała muzealną kolekcję prac artysty. W następnych dziesięcioleciach tworzyły ją zakupy i dary, m.in. Stanisława Witkiewicza, autora pierwszej obszernej biografii Kossaka (*Juliusz Kossak*, Warszawa 1900). Obecnie zbiór liczy ponad 100 rysunków i akwarel, 5 obrazów olejnych i blisko 170 drzeworytów ilustracyjnych wykonanych według dzieł artysty. Album stwarza wyjątkową okazję do poznania prac Juliusza Kossaka należących do zbiorów Muzeum Narodowego w Krakowie, gdyż, z uwagi na materiał podłoża i technikę wykonania, eksponowane są one jedynie na wystawach czasowych.